

Những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh tại Thành phố Hồ Chí Minh

Factors Affecting the Quality of Ho Chi Minh Cultural Space in Ho Chi Minh City

Đoàn Nguyễn Thùy Trang^{a*}, Cao Văn Thống^b
Doan Nguyen Thuy Trang^{a*}, Cao Van Thong^b

^aKhoa Khoa học Xã hội và Nhân văn, Trường Đại học Văn Hiến

^a Faculty of Social Sciences and Humanities, Van Hien University

^bKhoa Xây dựng Đảng, Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh

^b Faculty of Party Building, Ho Chi Minh City Cadre Academy

(Ngày nhận bài: 27/11/2025, ngày phản biện xong: 18/12/2025, ngày chấp nhận đăng: 22/12/2025)

Tóm tắt

Xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh là một chủ trương quan trọng được xác định tại Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI nhiệm kỳ 2020-2025. Đến nay toàn Thành phố đã có hàng ngàn không gian văn hóa Hồ Chí Minh được xây dựng và vận hành với quy mô và chất lượng khác nhau. Tuy nhiên, những nghiên cứu khoa học về những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh vẫn còn khá khiêm tốn. Với mục đích tìm hiểu những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh, nhóm tác giả đã tiến hành khảo sát nhiều đối tượng khác nhau trong hệ thống chính trị, đơn vị sự nghiệp, doanh nghiệp, cộng đồng dân cư, cơ sở tôn giáo, tín ngưỡng. Kết quả cho thấy *Cơ sở vật chất, Nội dung và hoạt động, Tương tác và tham gia, Tác động giáo dục* là 4 yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh. Trong đó, ưu tiên chiến lược nên đặt vào việc tăng cường mạnh mẽ tính tương tác và sự tham gia của cộng đồng, song song với việc nâng cấp cơ sở vật chất, nâng cao hiệu quả giáo dục và liên tục đổi mới nội dung hoạt động.

Từ khóa: Yếu tố ảnh hưởng, chất lượng, không gian văn hóa Hồ Chí Minh, Thành phố Hồ Chí Minh

Abstract

Building the Ho Chi Minh cultural space is an important policy identified in the Resolution of the 11th Congress of the Ho Chi Minh City Party Committee for the 2020–2025 term. To date, thousands of Ho Chi Minh cultural spaces have been established and operated across the city, with varying scales and quality. However, scientific research on the factors affecting the quality of these cultural spaces remains quite limited. With the aim of exploring the factors that influence the quality of the Ho Chi Minh cultural space, the research team conducted a survey of various respondents from diverse sectors in Ho Chi Minh city, including political institutions, public service units, enterprises, residential communities, and religious establishments. The results indicate that Facilities, Content and Activities, Interaction and Participation, and Educational Impact are four key factors influencing the quality of the Ho Chi Minh cultural space. Among these, strategic priority should be placed on strongly enhancing community interaction and participation, alongside upgrading facilities, improving educational effectiveness, and continuously innovating the content of activities.

Keywords: Affecting factors, quality, Ho Chi Minh cultural space, Ho Chi Minh city

*Tác giả liên hệ: Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Email: trangdnt@vhu.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Khái niệm *không gian văn hóa* (cultural space) bao hàm những địa bàn, môi trường vật chất và phi vật chất nơi các hoạt động, giá trị và thực hành văn hóa được sản sinh, duy trì và truyền tải qua các thế hệ. Không gian văn hóa có thể hiểu là “một không gian địa lý xác định, mà ở đó một hiện tượng hay một tổ hợp hiện tượng văn hóa nảy sinh, tồn tại, biến đổi và chúng liên kết với nhau như một hệ thống” [2].

Tại Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM), địa phương duy nhất của cả nước mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh, thuật ngữ “Không gian văn hóa Hồ Chí Minh” được đưa vào Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ X, nhiệm kỳ 2020 – 2025, trở thành một trong những nhiệm vụ quan trọng trong việc thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW và Kết luận số 01-KL/TW của Bộ Chính trị về tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và hình thành các không gian mang tính biểu tượng, giáo dục và sinh hoạt văn hóa cho cộng đồng. Có thể hiểu “không gian văn hóa Hồ Chí Minh” là một không gian vật lý cụ thể mà ở đó chứa đựng những di sản văn hóa vật thể và phi vật thể mang đậm dấu ấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đó không chỉ là nơi hiện hữu của các thiết chế vật thể, mà còn là sự lan tỏa sâu rộng của những giá trị tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào đời sống, góp phần bồi đắp lý tưởng sống, thúc đẩy phát triển con người toàn diện.

Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ TP.HCM lần thứ XI nhiệm kỳ 2020 – 2025 đã đề ra nhiệm vụ: “Xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, hình thành không gian văn hóa Hồ Chí Minh. Phát huy đặc trưng, văn hóa, tính cách của con người Thành phố luôn năng động, sáng tạo, đi đầu, dám chấp nhận thử thách, nhân ái, nghĩa tình. Quy hoạch và phát triển các cơ sở văn hóa, các chương trình nghệ thuật thường niên gắn với tư tưởng, đạo đức, phong cách và sự nghiệp của

Chủ tịch Hồ Chí Minh, làm cho văn hóa Hồ Chí Minh thấm sâu vào người dân thành phố, là nguồn sức mạnh đặc thù của con người thành phố mang tên Bác” [1]. Thành ủy TP.HCM đã ban hành Chương trình hành động số 44-ChTHĐ/TU ngày 19 tháng 8 năm 2023 của Thành ủy thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố lần thứ XI về “xây dựng Không gian văn hóa Hồ Chí Minh”. Một trong những nhóm nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm là cần “tuyên truyền, nâng cao nhận thức về xây dựng Không gian văn hóa Hồ Chí Minh” [3]. Tính đến cuối năm 2024, Thành phố Hồ Chí Minh có khoảng 4.850 mô hình, giải pháp không gian văn hóa Hồ Chí Minh đã triển khai [4]. Đó có thể là những công trình, thiết chế văn hóa gắn với cuộc đời, sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh như Bảo tàng Hồ Chí Minh, chi nhánh Thành phố Hồ Chí Minh tại Bến Nhà Rồng; Di tích quốc gia Nhà số 5 đường Châu Văn Liêm và một số công trình nghệ thuật, tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh... Ngoài ra, phần lớn không gian văn hóa Hồ Chí Minh đã được hình thành, xây dựng ở nhiều cơ quan, đơn vị, cơ sở tôn giáo, khu dân cư dưới dạng các khu vực trưng bày sách báo, tư liệu, hình ảnh về Chủ tịch Hồ Chí Minh làm nơi tuyên truyền, sinh hoạt chính trị tư tưởng cho cán bộ, công chức, viên chức và nhân dân. Trên mạng internet, không gian văn hóa Hồ Chí Minh cũng được hình thành nhằm đáp ứng yêu cầu của một bộ phận công chúng. Mặc dù các không gian văn hóa này được xây dựng phù hợp với đặc điểm của các địa phương, đơn vị, địa bàn, tuy nhiên hầu hết xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh ở nhiều nơi chỉ mới dừng lại ở việc triển khai xây dựng mô hình vật thể, chưa thể hiện rõ các nội dung liên quan đến xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh về phi vật thể như yêu cầu đã đặt ra. Các thiết chế văn hóa cơ sở gắn với xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh chưa thể hiện đầy đủ vai trò, vị trí, ý nghĩa trong thực tế. Vì vậy, nâng cao chất lượng của các không gian văn hóa này là một thách thức,

liên quan đến chính sách, quy hoạch, nguồn lực, quản lý, và sự tham gia của người dân. Nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh có ý nghĩa thực tiễn lớn để xây dựng chiến lược phát triển không gian văn hóa phù hợp, bảo đảm tính bền vững, tính lan tỏa và khả năng thích ứng với biến động xã hội - kinh tế.

Do không gian văn hóa Hồ Chí Minh là vấn đề mới được triển khai trong vài năm trở lại đây, nên số lượng các nghiên cứu khoa học liên quan còn hạn chế; chủ yếu là các bài tham luận trong kỷ yếu hội thảo, tọa đàm khoa học. Nhìn chung, các nghiên cứu hiện có mới dừng lại ở việc làm rõ vị trí, vai trò và đề xuất một số nhiệm vụ, giải pháp xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh. Trong khi đó, các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh vẫn chưa được nghiên cứu một cách đầy đủ, đặc biệt dưới góc độ định lượng; do đó, nghiên cứu này tiến hành khảo sát định lượng nhằm bổ sung khoảng trống đó.

Nghiên cứu được thực hiện để trả lời cho câu hỏi: Những yếu tố nào ảnh hưởng đến chất lượng xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh? Kết quả phân tích cung cấp cơ sở để xây dựng khung tiêu chuẩn nhằm đánh giá chất lượng xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh.

2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu định lượng được thực hiện với tổng số mẫu khảo sát tại Thành phố Hồ Chí Minh (trước sáp nhập) là 717 phiếu hợp lệ, tiến hành trong thời gian từ tháng 3 đến tháng 4 năm 2025. Nhóm nghiên cứu sử dụng phương pháp điều tra dưới hình thức phỏng vấn bằng bảng hỏi đối với cán bộ quản lý, công chức, viên chức và người dân thuộc các khối: (1) khối cơ quan trong hệ thống chính trị; (2) khối đơn vị sự nghiệp công lập (3) cơ sở tôn giáo, doanh nghiệp, dân cư. Mẫu được chọn theo phương pháp chọn mẫu phân tầng kết hợp với chọn mẫu ngẫu nhiên đơn

giản, đảm bảo tính đại diện tương đối cho các nhóm công chúng và khu vực địa lý.

Bảng hỏi đề cập đến các nội dung: (i) nhân khẩu – xã hội; (ii) yếu tố tác động đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh; (iii) những khía cạnh hài lòng và những khía cạnh cần cải thiện. Các mục đo sử dụng thang Likert 5 mức (từ 1 = hoàn toàn không đồng ý đến 5 = hoàn toàn đồng ý). Kết quả khảo sát được xử lý bằng phần mềm SPSS với các phép thống kê mô tả và phân tích so sánh nhóm.

Về mô tả nhân khẩu học, mẫu khảo sát gồm có 52,6% nữ, 45,9% nam, 1,5% không cho biết giới tính; chủ yếu là người Kinh (92,6%). Đa số người khảo sát thuộc độ tuổi 31 – 55 (69,7%), ngoài ra còn có nhóm dưới 30 tuổi (12,7%) và nhóm trên 55 tuổi (15,8%). Tỷ lệ người có trình độ đại học và sau đại học chiếm tới 82%, tỷ lệ trung học phổ thông và trung cấp là 9,7%. Về lĩnh vực công tác, tỷ lệ cao nhất thuộc cơ quan hành chính (31,4%) và cơ sở giáo dục (29,2%). Cộng đồng dân cư (12,1%) và cơ sở tôn giáo (9,9%) cũng chiếm tỷ lệ đáng kể. Như vậy mẫu khảo sát có cơ cấu nhân khẩu học hợp lý và tương đối đại diện cho đặc điểm dân cư TP.HCM.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Cơ sở lý thuyết và xây dựng mô hình

Mô hình được thiết lập dựa trên giả thuyết rằng chất lượng tổng thể của không gian văn hóa Hồ Chí Minh là một cấu trúc đa thành phần, chịu tác động đồng thời từ chất lượng của các yếu tố đầu vào và quá trình trải nghiệm, bao gồm: (1) *Cơ sở vật chất*, (2) *Nội dung và hoạt động*, (3) *Mức độ tương tác và sự tham gia* và (4) *Tác động giáo dục* mà không gian văn hóa Hồ Chí Minh mang lại.

Mô hình nghiên cứu được đề xuất có dạng:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \varepsilon$$

Trong đó:

- Y (Chất lượng tổng thể không gian văn hóa Hồ Chí Minh - Biến phụ thuộc): Được đo lường bằng điểm trung bình cộng của 6 biến quan sát đánh giá các khía cạnh: Nội dung chương trình, Cách tổ chức, Tính hấp dẫn, Tính tương tác, Cơ sở vật chất và Tác động đến cộng đồng (Cronbach's Alpha = 0.93).

- Các biến độc lập:

+ X₁ - Cơ sở vật chất: Phản ánh chất lượng của hạ tầng vật lý, bao gồm mức độ phù hợp của thiết kế không gian, tính thẩm mỹ, và sự tiện lợi, thân thiện với người tham gia (Cronbach's Alpha = 0.88).

+ X₂ - Nội dung và hoạt động: Phản ánh chất lượng “phần hồn” của không gian văn hóa Hồ Chí Minh, bao gồm sự phong phú, đa dạng của các sự kiện, mức độ liên quan sâu sắc đến tư tưởng Hồ Chí Minh, và tính sáng tạo, mới mẻ của các hoạt động (Cronbach's Alpha = 0.85).

+ X₃ - Tương tác và tham gia: Phản ánh mức độ không gian văn hóa Hồ Chí Minh tạo điều kiện và khuyến khích sự tham gia chủ động của công chúng, bao gồm mức độ thu hút, cơ hội giao lưu trao đổi, và tính tương tác thực tế trong các hoạt động (Cronbach's Alpha = 0.91).

+ X₄ - Tác động giáo dục: Phản ánh hiệu quả của không gian văn hóa Hồ Chí Minh trong việc thực hiện sứ mệnh giáo dục, bao gồm hiệu quả

truyền tải giá trị văn hóa Hồ Chí Minh, ảnh hưởng tích cực đến nhận thức và hành động của cộng đồng, và mức độ nổi bật của thông điệp giáo dục (Cronbach's Alpha = 0.89).

- ε: Sai số ngẫu nhiên của mô hình.

Phương pháp phân tích:

Nghiên cứu sử dụng phương pháp hồi quy tuyến tính bội (Multiple Linear Regression) trong phần mềm SPSS với phương pháp đưa biến vào là Enter (đưa đồng thời tất cả các biến độc lập vào mô hình).

Trước khi chạy mô hình hồi quy, các kiểm định cần thiết đã được thực hiện:

- Kiểm định độ tin cậy thang đo: Sử dụng hệ số Cronbach's Alpha. Kết quả cho thấy tất cả các thang đo (biến Y và các biến X₁, X₂, X₃, X₄) đều có độ tin cậy từ Tốt đến Xuất sắc (Alpha > 0.85), đảm bảo tính nhất quán nội tại của các biến đo lường.

- Kiểm định Đa cộng tuyến: Sử dụng hệ số Phóng đại Phương sai (Variance Inflation Factor - VIF). Kết quả cho thấy tất cả các biến độc lập đều có chỉ số VIF < 5.2, thấp hơn ngưỡng phổ biến là 10, cho thấy không có hiện tượng đa cộng tuyến nghiêm trọng giữa các biến độc lập, đảm bảo tính ổn định và tin cậy của các hệ số hồi quy ước lượng.

3.2. Đánh giá độ tin cậy thang đo

Kết quả kiểm định độ tin cậy của các thang đo được sử dụng trong mô hình được trình bày chi tiết trong Bảng 1.

Bảng 1. Kết quả kiểm định độ tin cậy Cronbach's Alpha

Thang đo	Số biến	Cronbach's Alpha	Đánh giá
Chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh (Y)	6	0.93	Xuất sắc
Cơ sở vật chất (X ₁)	3	0.88	Tốt
Nội dung và hoạt động (X ₂)	3	0.85	Tốt
Tương tác và tham gia (X ₃)	3	0.91	Xuất sắc
Tác động giáo dục (X ₄)	3	0.89	Tốt

(Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu khảo sát)

Kết quả kiểm định Cronbach's Alpha cho thấy tất cả các thang đo đều đạt độ tin cậy từ tốt đến xuất sắc (Alpha đều ≥ 0.85). Đặc biệt, thang đo biến phụ thuộc (Chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh) và thang đo biến độc lập “Tương tác và tham gia” đạt độ tin cậy xuất sắc (Alpha >

0.90). Điều này khẳng định rằng các tập hợp biến quan sát được sử dụng để đo lường các khái niệm nghiên cứu (Y, X_1, X_2, X_3, X_4) có tính nhất quán nội tại cao, đảm bảo dữ liệu đầu vào đủ tin cậy cho phân tích hồi quy.

3.3. Kiểm định độ phù hợp của mô hình

Độ phù hợp tổng thể của mô hình hồi quy được đánh giá qua các chỉ số trong Bảng 2 và Bảng 3.

Bảng 2. Đánh giá độ phù hợp của mô hình hồi quy (Model Summary)

Chỉ số	Giá trị	Ý nghĩa
R (Hệ số tương quan)	0.813	Tương quan mạnh
R ² (Hệ số xác định)	0.66	Giải thích 66.0%
Adjusted R ² (R ² hiệu chỉnh)	0.658	Giải thích 65.8%
Std. Error of the Estimate	0.359	Sai số chuẩn thấp
Durbin-Watson	1.874	Không tự tương quan

(Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu khảo sát)

- *Hệ số Tương quan ($R = 0.813$):* Cho thấy có mối tương quan tuyến tính rất mạnh giữa tập hợp các biến độc lập (X_1, X_2, X_3, X_4) và biến phụ thuộc (Y).

- *Hệ số Xác định ($R^2 = 0.660$):* Chỉ số này có ý nghĩa quan trọng, cho thấy mô hình hồi quy với bốn yếu tố độc lập đã giải thích được 66.0% sự biến thiên của biến phụ thuộc (chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh). Đây là mức độ giải thích rất tốt trong các nghiên cứu thuộc lĩnh vực khoa học xã hội, chứng tỏ các yếu tố được lựa chọn có vai trò quan trọng trong việc quyết định chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh.

- *R² hiệu chỉnh ($Adjusted R^2 = 0.658$):* Giá trị này rất gần với R², cho thấy việc thêm các biến độc lập vào mô hình không làm giảm đi đáng kể khả năng giải thích tổng thể, mô hình có tính khái quát tốt.

- *Chỉ số Durbin-Watson ($DW = 1.874$):* Giá trị này nằm trong khoảng lý tưởng (thường từ 1.5 đến 2.5, gần với 2), cho thấy không có hiện tượng tự tương quan bậc nhất giữa các phần dư của mô hình. Điều này đảm bảo giả định về tính độc lập của sai số được thỏa mãn, tăng độ tin cậy cho các kiểm định ý nghĩa thống kê.

Bảng 3. Kết quả kiểm định ANOVA

Model	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	177.278	4	44.320	343.742	0.000
Residual	91.155	707	0.129		
Total	268.434	711			

(Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu khảo sát)

Kết quả kiểm định F trong bảng ANOVA cho giá trị $F = 343.742$ với mức ý nghĩa Sig. = 0.000 ($p < 0.001$). Kết quả này có ý nghĩa thống kê rất cao, cho phép bác bỏ giả thuyết H_0 (tất cả các hệ số hồi quy của biến độc lập đều bằng 0). Điều này khẳng định rằng mô hình hồi quy tuyến tính

bộ là phù hợp với dữ liệu tổng thể và ít nhất một trong bốn biến độc lập (*Cơ sở vật chất, Nội dung và hoạt động, Tương tác và tham gia, Tác động giáo dục*) có ảnh hưởng thực sự đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh.

3.4. Kết quả phân tích các yếu tố ảnh hưởng

Bảng 4 trình bày kết quả ước lượng các hệ số hồi quy, mức ý nghĩa thống kê và kiểm định đa cộng tuyến cho từng yếu tố độc lập.

Bảng 4. Kết quả hồi quy tuyến tính - Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh

Yếu tố	B	Std. Error	Beta (chuẩn hóa)	T	Sig.	VIF	Xếp hạng
Hằng số	0.886	0.094	-	9.406	0	-	-
Tương tác và tham gia (X_3)	0.215	0.039	0.252***	5.528	0	4.333	1
Cơ sở vật chất (X_1)	0.218	0.044	0.224***	4.947	0	4.250	2
Tác động giáo dục (X_4)	0.192	0.046	0.208***	4.159	0	5.189	3
Nội dung và hoạt động (X_2)	0.18	0.047	0.185***	3.850	0	4.822	4

(Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu khảo sát)

Ghi chú: *** $p < 0.001$; Biến phụ thuộc: Chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh ($R^2 = 0.660$, $F = 343.742$, $p < .001$)

Kết quả phân tích từ Bảng 4 cho thấy:

- Tất cả bốn yếu tố độc lập (X_1 , X_2 , X_3 , X_4) đều có tác động tích cực (hệ số B và Beta đều dương) và có ý nghĩa thống kê rất cao (Sig. = .000, $p < 0.001$) đến biến phụ thuộc (Y - Chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh). Điều này có nghĩa là việc cải thiện bất kỳ yếu tố nào trong bốn yếu tố này đều sẽ góp phần nâng cao

chất lượng tổng thể của không gian văn hóa Hồ Chí Minh, theo đánh giá của cộng đồng.

- Kiểm định Đa cộng tuyến: Tất cả các chỉ số VIF đều nằm trong khoảng từ 4.250 đến 5.189, đều nhỏ hơn 10. Điều này một lần nữa khẳng định không có hiện tượng đa cộng tuyến nghiêm trọng giữa các biến độc lập, làm tăng độ tin cậy của các hệ số hồi quy ước lượng.

Xếp hạng mức độ ảnh hưởng của các yếu tố:

Dựa trên hệ số Beta chuẩn hóa (Standardized Coefficients Beta), chúng ta có thể so sánh mức độ ảnh hưởng tương đối của từng yếu tố độc lập lên biến phụ thuộc. Thứ tự ảnh hưởng từ mạnh nhất đến yếu nhất như sau:

2) *Tương tác và tham gia (X_3) ($\beta = 0.252, p < 0.001$) - Yếu tố ảnh hưởng mạnh nhất:* Kết quả này có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, cho thấy việc tạo ra một không gian văn hóa có tính tương tác cao, khuyến khích sự tham gia chủ động của cộng đồng là yếu tố có tác động lớn nhất đến chất lượng tổng thể. Cứ mỗi độ lệch chuẩn tăng lên trong yếu tố “Tương tác và tham gia”, chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh sẽ tăng tương ứng 0.252 độ lệch chuẩn, khi các yếu tố khác không đổi. Phát hiện này không chỉ phù hợp với tư tưởng nhân dân là “chủ thể sáng tạo và thụ hưởng văn hóa” mà còn lý giải phần nào khoảng cách giữa nhận thức và hành vi tham gia: khi thiếu tương tác, người dân (đặc biệt nhóm có trình độ cao) dù hiểu nhưng vẫn ngần ngại tham gia. Điều này nhấn mạnh sự cần thiết phải chuyển đổi từ mô hình truyền thông một chiều sang giao tiếp hai chiều, tạo cơ hội cho cộng đồng thực sự trở thành chủ thể của không gian văn hóa.

2) *Cơ sở vật chất (X_1) ($\beta = 0.224, p < 0.001$) - Yếu tố ảnh hưởng mạnh thứ hai:* Yếu tố hạ tầng vật chất đóng vai trò nền tảng quan trọng thứ hai. Một không gian được thiết kế phù hợp, thẩm mỹ, tiện nghi không chỉ tạo sự thoải mái mà còn thể hiện sự tôn trọng, góp phần nâng cao trải nghiệm tổng thể. Kết quả này tương thích với những hạn chế về cơ sở vật chất và nguồn lực đã được chỉ ra ở các phân trước. Trong bối cảnh đô thị hiện

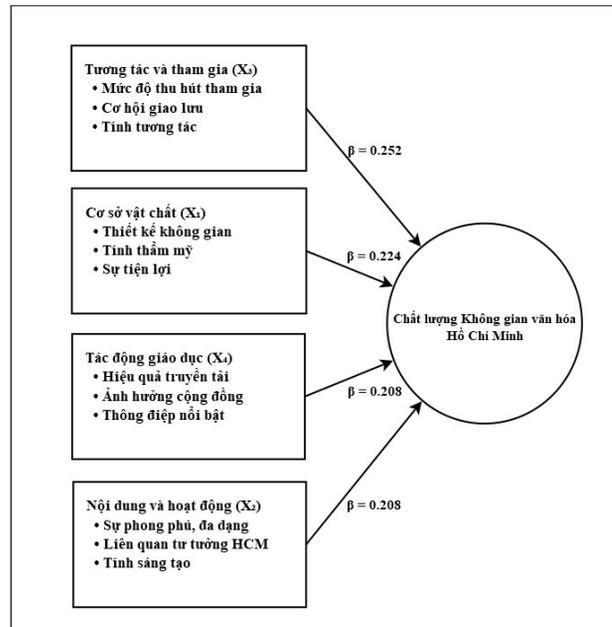
đại, đầu tư nâng cấp cơ sở vật chất là yêu cầu tất yếu để không gian văn hóa Hồ Chí Minh có thể thu hút công chúng, đặc biệt là nhóm có kỳ vọng cao về chất lượng.

3) *Tác động giáo dục (X_4) ($\beta = 0.208, p < 0.001$) - Yếu tố ảnh hưởng mạnh thứ ba:* Việc không gian văn hóa Hồ Chí Minh thực hiện tốt sứ mệnh giáo dục, lan tỏa hiệu quả các giá trị tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cũng là một yếu tố quan trọng quyết định chất lượng. Điều này khẳng định không gian văn hóa Hồ Chí Minh không chỉ là nơi trưng bày mà phải là một trung tâm giáo dục có sức ảnh hưởng thực sự đến cộng đồng. Tuy nhiên, để đạt hiệu quả, thông điệp giáo dục cần được truyền tải một cách sáng tạo, gần gũi, tránh giáo điều, kết hợp lý thuyết và thực tiễn.

4) *Nội dung và hoạt động (X_2) ($\beta = 0.185, p < 0.001$) - Yếu tố có ảnh hưởng thấp nhất (nhưng vẫn rất quan trọng):* Mặc dù có hệ số Beta thấp nhất, yếu tố này vẫn có tác động rất ý nghĩa đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh. Việc nó xếp cuối có thể được lý giải rằng, như các phân tích trước đã chỉ ra, nội dung hiện tại đã được cộng đồng đánh giá tương đối cao, do đó nó không phải là yếu tố cấp bách nhất cần cải thiện so với tương tác hay cơ sở vật chất. Tuy nhiên, điều này không làm giảm tầm quan trọng của việc phải liên tục đổi mới, làm phong phú nội dung và hoạt động để duy trì sức hấp dẫn lâu dài, tránh sự nhàm chán trong bối cảnh cạnh tranh thông tin hiện nay.

3.5. Sơ đồ mô hình nghiên cứu

Kết quả phân tích hồi quy được tóm tắt qua Hình 1.

Hình 1. Mô hình các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh

(Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu khảo sát)

Mô hình hồi quy tuyến tính bội đã cung cấp những bằng chứng thực nghiệm về các yếu tố cấu thành chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh tại TP.HCM theo đánh giá của cộng đồng. Với khả năng giải thích 66% sự biến thiên của chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh, mô hình cho thấy bốn yếu tố *Tương tác và tham gia*, *Cơ sở vật chất*, *Tác động giáo dục*, và *Nội dung hoạt động* đều có vai trò quan trọng và tác động tích cực.

Phát hiện quan trọng nhất là vai trò then chốt và có ảnh hưởng mạnh nhất của yếu tố “*Tương tác và tham gia*” ($\beta = 0.252$). Điều này mang ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc: không gian văn hóa Hồ Chí Minh không thể thành công nếu chỉ là một không gian trưng bày tĩnh hay truyền thông một chiều. Nó phải là một không gian “sống”, “mở”, nơi cộng đồng được khuyến khích tham gia, đối thoại, đóng góp và cùng nhau kiến tạo giá trị văn hóa. Kết quả này cũng lý giải khoảng cách giữa nhận thức và hành vi tham gia, đồng thời đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động theo hướng tăng cường tương tác.

Cơ sở vật chất ($\beta = 0.224$) được khẳng định là yếu tố nền tảng quan trọng thứ hai, tạo điều kiện vật chất và môi trường trải nghiệm cho các hoạt động. Việc đầu tư nâng cấp hạ tầng là cần thiết để đáp ứng kỳ vọng ngày càng cao của công chúng. *Tác động giáo dục* ($\beta = 0.208$) nhấn mạnh sứ mệnh cốt lõi của không gian văn hóa Hồ Chí Minh, đòi hỏi các thông điệp phải được truyền tải một cách sáng tạo và gần gũi. *Nội dung và hoạt động* ($\beta = 0.185$), dù có ảnh hưởng thấp nhất, vẫn là yếu tố quan trọng cần được duy trì và đổi mới liên tục để giữ sức hấp dẫn.

Về mặt phương pháp, mô hình hồi quy đã cho phép đánh giá đồng thời và so sánh mức độ ảnh hưởng tương đối của từng yếu tố, cung cấp một cái nhìn hệ thống hơn. Tuy nhiên, mô hình vẫn còn hạn chế khi chưa giải thích được 34% sự biến thiên, có thể do các yếu tố vĩ mô khác chưa được đưa vào.

3.6. Một số giải pháp nâng cao chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh

Nghiên cứu trên đã chỉ ra rằng *Cơ sở vật chất*, *Nội dung và hoạt động*, *Tương tác và tham gia*, *Tác động giáo dục* là bốn yếu tố ảnh hưởng trực

tiếp đến chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh. Vì vậy, để nâng cao chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh, cần có sự đầu tư đồng bộ vào cả bốn yếu tố trên thông qua một số nhóm giải pháp cụ thể như sau:

(1) Củng cố nền tảng đã đạt được: Các biện pháp trong nhóm này nhấn mạnh việc chuẩn hóa và làm sâu sắc hơn nữa nội dung cốt lõi, nâng cao tính ứng dụng thực tiễn của di sản; quảng bá sự ủng hộ của xã hội và biến cộng đồng thành những “đại sứ” lan tỏa tự nhiên; đồng thời thiết lập cơ chế vận hành không gian văn hóa Hồ Chí Minh như một hệ sinh thái đồng bộ, đảm bảo sự cộng hưởng hiệu quả giữa các yếu tố nội dung - cộng đồng - truyền thông.

(2) Giải quyết các hạn chế đang tồn tại: Đây là nhóm giải pháp đóng vai trò then chốt, trực tiếp giải quyết các “điểm nghẽn” lớn nhất. Các biện pháp tập trung vào việc phát triển không gian văn hóa Hồ Chí Minh bao trùm và công bằng, đảm bảo mọi nhóm cộng đồng đều có cơ hội tiếp cận phù hợp; tối ưu hóa việc quản lý và sử dụng nguồn lực (tài chính, cơ sở vật chất, nhân lực) theo hướng hiệu quả, bền vững và minh bạch; và kiện toàn hệ thống chính sách, quy hoạch, cơ chế phối hợp để khắc phục sự manh mún, thiếu đồng bộ. Đặc biệt, giải pháp đột phá về phương pháp tổ chức, ưu tiên tương tác, sáng tạo và cá nhân hóa trải nghiệm được xác định là trọng tâm, nhằm giải quyết căn bản hạn chế về chất lượng trải nghiệm, vốn là yếu tố có tác động mạnh mẽ nhất đến chất lượng tổng thể không gian văn hóa Hồ Chí Minh theo kết quả mô hình hồi quy đã phân tích ở bên trên.

(3) Nhóm giải pháp hướng đến tương lai, mang tính đổi mới và sáng tạo. Các biện pháp đề xuất xây dựng hệ sinh thái không gian văn hóa Hồ Chí Minh số thông minh, tích hợp để vượt qua giới hạn không gian, thời gian và tăng cường trải nghiệm; chuyển đổi sang mô hình không gian văn hóa Hồ Chí Minh mở, đồng kiến tạo cùng cộng đồng, phát huy vai trò chủ thể và

nguồn lực sáng tạo vô tận từ người dân; tích hợp không gian văn hóa Hồ Chí Minh vào không gian đô thị và đời sống văn hóa chung của thành phố một cách tự nhiên, tinh tế; và tăng cường tính ứng dụng, khả năng đối thoại đương đại của di sản Hồ Chí Minh.

4. Kết luận

Mô hình hồi quy trong nghiên cứu này đã chỉ ra một cách khoa học rằng, để nâng cao chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh, cần có sự đầu tư đồng bộ vào cả bốn yếu tố, bao gồm *Cơ sở vật chất, Nội dung và hoạt động, Tương tác và tham gia, Tác động giáo dục* nhưng ưu tiên chiến lược nên đặt vào việc tăng cường mạnh mẽ tính tương tác và sự tham gia của cộng đồng, song song với việc nâng cấp cơ sở vật chất, nâng cao hiệu quả giáo dục và liên tục đổi mới nội dung hoạt động. Các nhóm giải pháp được đề xuất có tính hệ thống, logic và bám sát thực tiễn, với sự ưu tiên rõ ràng cho việc nâng cao chất lượng trải nghiệm tương tác, đảm bảo tính bao trùm, hoàn thiện cơ chế vận hành và thúc đẩy đổi mới sáng tạo. Việc triển khai đồng bộ và vận hành hiệu quả các giải pháp này được kỳ vọng sẽ tạo ra bước chuyển biến căn bản về nâng cao chất lượng không gian văn hóa Hồ Chí Minh trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng bộ TP.HCM. (2020). Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ TP.HCM lần thứ XI nhiệm kỳ 2020 – 2025.
- [2] Thịnh, N.Đ. (2020). *Bản sắc văn hóa vùng ở Việt Nam*. Hà Nội: Nxb Khoa học Xã hội.
- [3] Thành ủy TP.HCM. (2023). Chương trình hành động số 44-ChTHĐ/TU ngày 19 tháng 8 năm 2023 của Thành ủy thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố lần thứ XI về “xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh”.
- [4] Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh. (2024). Báo cáo Sơ kết 1 năm thực hiện Chương trình hành động số 44-ChTHĐ/TU ngày 19 tháng 8 năm 2023 của Thành ủy thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ Thành phố lần thứ XI về “xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh”.